

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok --- 4 koruny — hal. Na pol roka --- 2 " — " Na štvrt roka --- 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
--	---	---

Autonomia katolíkov Uhorska.

Všetko, čo obsahuje v sebe program kresťanskej ľudovej strany, snaží sa táto politická strana krok za krokom do života uviesť. Kto preto s pozornosťou sleduje účinkovanie terajšieho zákonodarstva, zvlášte na poli sociálno-politickom, presvedčí sa na prvý pohľad, že je toto uplatnenie zásad a programu kresťanskej ľudovej strany. V tomto programme uvedená je ako najvážnejšia záležitosť pre všetkých katolíkov Uhorska, otázka samosprávy alebo autonómie katolíckej. Aby táto vec, ktorá sa každého katolíka týka, rozriešená bola, na tom zvlášte záležať si dá kresťanská ľudová strana.

Riešenie otázky katolíckej autonómie slúbil jeho veličenstvo kráľ v jeho trónnej reči pri otvorení terajšieho snemu a vláda z koalície utvorená má tiež v jej programme prevedenie katolíckej autonómie. Aby ale táto pre uhorských katolíkov životná otázka nezaspala a aby katolíci tejto krajiny zákonným spôsobom prišli ku takým právam, aké jejich náboženstvu prislúchajú a aké požívajú vierovyznania kresťanské, kresťanská ľudová strana v porade jej dňa 28. mája vydržiavanej vyniesla nasledujúce rezolučné uzavretie:

«Kresťanská ľudová strana zavedie krajinský pohyb cieľom rýchleho rozriešenia otázok autonómie a kongruy a presvedčená je, že vláda jej danému sľubu zodpovedne tieto snahy s celou mocou bude podporovať a pričinením smerodajných faktorov otázky tieto čoskorej rozrieši».

Osud rezolučných uzavretí býva obyčajne, že ich doručia na patričné miesto a potom ich

uložia v daktorom archíve k večnému odpočinku. Nie tak sa to robí s uzavretiami kresťanskej ľudovej strany. Čo táto politická strana uzavre, to sa medzi riadnymi okolnosťami istotne aj prevedie. Tak je to aj so záležitosťou do života uvedenia autonómie katolíkov. Cieľom rozriešenia otázky katolíckej autonómie minister výučby podujal zodpovedné úradné kroky u slávneho sboru uhorského episkopátu. Predbežné práce cieľom zavedenia katolíckej autonómie s porozumením najvyššej vrchnosti cirkevnej sú teda už podujaté. V riadnych okolnosťach môže sa očakávať, že kongress katolíkov Uhorska zvolaný bude už v jaseňi tohoto roku. Následkom toho sú tiež výhlady, že v riadnych okolnosťach za tým predostrená bude snemu aj predloha na zákonné do života uvedenie katolíckej autonómie.

Kresťanská ľudová strana k rozvedeniu katolíckej autonómie nechce sebe vydobíť kto vie akého veľkého vplyvu v cirkevných alebo politických záležitosťach. Ona ako i v inom ohľade tak aj pri tomto, nerobí pre seba, nehľadá svoj zisk, lež čo v otázke autonómie podujmá, to robí za slobodu a práva katolíckej cirkve a ku hmotnému a mravnému dobrému katolíckeho obyvateľstva.

Katolícka cirkev potrebuje zákonné upevnenie a ustálenie svojich práv. Katolícke náboženstvo platilo do 1848. roku ako náboženstvo štátne. Práva jeho povinný bol brániť a zastávať štát. Ako zákonami roku 1848. vyslovená bola rovnosť a rovnoprávnosť všetkých prijatých kresťanských vierovyznaní, kresťanské vierovyznania dostaly svoju samosprávu, svoje cirkevné záležitosti mohli teda od štátu neodvisle riadiť, ka-

tolické náboženstvo prestalo byť štátnym a bezsamosprávou, v cirkevných záležitostiach záviselo a bohužiaľ závisí do teraz od štátu, ktorý nemá žiadneho náboženstva. Je to nespravodlivosť, že sa nenáboženský štát miešať smie do cirkevných záležitostí katolíckeho náboženstva, ako aj to je veľká nespravodlivosť, že beznáboženský štát spravuje základiny a fondy čisto katolícke. Ku okrášleniu vecí hovorí sa síce, že jeho veličenstvo ako kráľ apoštolský je najvyšším patrónom cirkve, ktorý práva svoje poľahke katolíckej cirkve vybavuje kroz svoje štátne orgány, teda kroz vládu. Jeho veličenstvo je ovšem ako kráľ apoštolský najvyšším patrónom cirkve, že ale nespravodlivosť terajších pomerov nahliada, o tom i to svedčí, že už opätne naložil svojim vládam, aby otázka katolíckej autonómie rozriešená bola. Kresťanská ľudová strana len v záujme slobody a obrany práv cirkve žiada čoskoršie do života uvedenie autonómie katolíkov Uhorska.

Sloboda cirkve a ustálenie jej práv slúžia všade len k dobrému ľudu. Za hmotné a mravné dobro ľudu bojuje kresťanská ľudová strana aj pri zavedení katolíckej autonómie. Skúsenosť nás o tom učí, že kde ľudia bez Boha a viery utlačujú cirkev, tam je utlačený aj ľud. Kto sa o tom chce presvedčiť, nech si pozre na Francúzsko. Tam freimaureri a socialdemokrati zmocnili sa vlády. Rozlúčili cirkev od štátu. Kto má z toho škodu? Ľud. Vyrabovali kostoly a kláštory. Kto má z toho škodu? Ľud. Zhabali biskupské rezidencie a farské stavania farárom. Kto má z toho škodu? Ľud. Mníchov a mníšky vyhnali z nemocníc a škôl. Kto má z toho škodu? Ľud. Slúbili socialdemokrati a freimaureri, že z nazbýjaných majetkov a pokladov cirkevných utvoria pre robotníctvo takú veľkú pomocnú kassu, akej nebolo ešte na svete. Lež z tohoto slubu najväčšiu škodu má zase len ľud. Socialdemokrati a freimaureri v krátkom čase prehajdakali všetko, čo nazbýjali, a robotníctvo a ľud nedostali ani dreveného groša. Ba dostalo sa im nevýslovnej biedy, v ktorej ľud zúfa a v južnom Francúzsku lapá sa zbrane, aby sa obrátil proti tým, čo najprv orabovali cirkev a potom do poslednej kvapky krve vycicali sám ľud. Tá krv, čo ešte ľudu ostala, leje sa teraz tokami v južnom Francúzsku a označuje šanie socialdemokratov a freimaurerov.

Aj u nás je dosť socialdemokratov a freimaurerov. Jedni i druhí radi by sa dostali do snemu a stali sa ministrami, aby katolícku cirkev orabovali a ľud zničili mohli. Proti cirkevným majetkom už teraz popudzujú socialdemokratické noviny v každom čísle. Kto sa o tom chce presvedčiť, nech si prečíta národnárske noviny. Aby teda socialdemokrati a freimaureri našu cirkev orabovali a náš ľud do poslednej kože odtrhali a zničili nemohli, preto je potrebná katolícka autonómia. Kresťanská ľudová strana bojuje za slobodu a práva cirkve, za hmotný a mravný blahobyt ľudu, keď žiada autonómiu pre katolíkov Uhorska.

Porozumejme sa.

V minulom článku som slúbil, že na veci ružomerské a lúčanské bližšie posvietim — pre dorozumenie. Učiním to teda celkom nepredpokate. Jedna veľká chyba je to, že záležitosť Hlinkova poníma sa vôbec jako vec celej Slovače; kdežto vec táto je docela osobnou záležitosťou samého Hlinku. Že je tomu tak, dokazuje to, že pôvod dnešných pomerov ružomerských siaha ďaleko späť, a ani najmenej je nie v spojení so záujmami národnými. Ved Hlinka vtedy, keď sa tie veci započaly, ktorých následkom sú dnešné smutné pomery, na stoličnom shromaždení verejne sa osvedčil, že z ľudovej strany vystúpil (pre osobné príčiny) a k národnej sa nepriznáva. Zaiste sa nemýlim, tvrdiac, že toto osvedčenie sa mnoho pôsobilo k tomu, aby bol vyvolený do Ružomberka za farára a teraz, keď ho čo takého biskup suspendoval, to je už vecou tej národnej strany, ku ktorej sa nepriznával, vecou celej Slovače. Nuž kde že je tu logika? Ovšem, že ľudia to mýlili, cirkevná suspensia stala sa po minulých voľbách, a vôbec poníma sa to tak, jako následok politického chovania sa Hlinkovho. A ani ja nechcem tajiť, že do Hlinku čo farára bolo ľahšie sa zadrapiť po voľbách, jako by bolo bývalo bez nich, ale i to je istá pravda, že kto s pozornosťou spre-vádzal dejiny liptovské, a menovite ružomerské od roku 1901., musel byť prichystaný na to, že sa prv-neskôr niečo dnešnému podobného stane. Pripomeniem ku pr. to, že i ja sám svedkami by som vedel dokázať, že počas voľby farára ružomerského viac razy som hovoril, že onedlho obžalujú Hlinku tí istí, čo ho vtedy za farára volili. A presvedčený som o tom, že by sa toto bolo stalo, bárs by volieb i nebolo bývalo. Že

prečo tak, to vysvetlím. Kto že vyvolil Hlinku za farára? Zväčša tí, čo o ňom, jakožto osvedčenom Slovákov do vtedy ani počuť nechceli: 1. nebohý Lavotta, dobre-li viem, prées liptovského oddielu Femky; 2. Angyal, bývalý liberálny ablegát; 3. Angyal, hlavný merník železničný; 4. Gross, jeho pisár; 5. Šipoš, známy čo tuhý Maďar; 6. Sonderlich, notár; 7. Klimko, erársky horár; 8. Griell, apatekár; 9. Mastiš, poverený fabriky papierovej, teda všetci lebo z presvedčenia, lebo z úradu ľudia maďarsko-vlastenecky smýšľajúci. A potom s ním: 1. Šrobár, 2. Houdek, 3. Bulla, 4. Labay, všetci slovensko-národnostní ľudia. Týchto záujmy sú teda docela protivné, a keď sa predsa sišli v podporovaní jednej osoby, to každý mohol už vopred vedieť, že ich svornosť dlho trvať nebude, že sa musejú rozkmotriť, že sa onedlho budú moriť a boriť tak až to bude hučať, tak jako voda a oheň nemôžu dlho pokojne obstáť jedno popri druhom, lež sa srazia, jedno bude chcieť ovládať druhé, až to tak srčí. A ani nech nikto nepovie, že ľudia rozličných náhľadov politicko-národnostných hlasovali na jednu osobu preto, lebo chceli dopriať Ružomberku dobrého kňaza; mnohým z nich to ani v päte nebolo, keďže kostol iba z vonku poznajú. Každý človek vtedy to dobre vedel, že bez volieb roku 1901. ani zmienky by nebolo bývalo o Hlinkovi na ružomerskú faru, že ho len politika učinila ružomerským farárom. A preto, bárs by to i pravda bola, že všetkej jeho nehody príčinou je politika, nuž kto že za to môže? Politika ho pozdvihla, politika ho zase škrtí. Ačpráve ešte raz opakujem, že tak sa nazdávam, že tie žaloby by byly zadané bývaly proti nemu, bárs by posledných volieb ani nebolo bývalo, lebo priveľa začal štuhať do hrnca svojich bývalých voličov — liberálov (čo ja ináčej nezazlievam). Lež i to je zase pravda, že by to ťažšie bolo išlo pod vládou Fejérváryho, lebo tá mu bola rozhodne prajnou, nuž ale kto že môže za to, že tá vláda pre neho trochu privčas padla? Hlinka má rozumu dosť, vedel teda čo robí; vedel, že sa opovážlive pustil do nebezpečnej hry, a keď tá pre neho zle vypadla, kto že môže za to? Alebo jako sa to môže od nás, ostatných kňazov požadovať, aby sme preto opustili ľudovú stranu?

Ale práve preto je to aj čo najviac nespravodlivé a hanebné pre toto na biskupa tolko špihať, bo veď nech bola tá žaloba z jakýchkoľvek príčin podatá, biskup ju musel prijať a vec vyšetrovať, a celá vec musí byť pred cirkevným súdom riešená, veď je to i v samom záujme Hlinkovom, aby sa pred súdom ospravedlniť mohol. Že ale biskup v celej tejto záležitosti ostro jedná s Hlinkom, i to sa dá rozu-

meť. Hlinka totižto nemôže povedať, žeby mu bol biskup vždy neprajným býval, ba rozhodne tvrdím, že málo kto z nás kňazov požíval tolko priazne u biskupa, jako práve Hlinka. Pravda že tomuto sa budú mnohí smiať, lež dokážem! Keď sa mal v Ružomberku farár voliť, biskup mal právo z pomedzi 7 recurrentov troch kandidovať, a ponevác sa hlásili i starší kňazi od Hlinku, biskup mohol s úplným právom jeho vynechať, a predsa to neučinil! Neučinil vzdor tomu, že i niektorí kňazia, predvídiac, že sa dnešným pomerom niečo podobného stane v Ružomberku, upozorňovali biskupa, aby Andreja Hlinku nekandidoval, a biskup vtedy ešte nepoznajúc dobre pomery diecesy, neznajúc ešte zmýšľanie svojich kňazov, pravdepodobne si myslel, že to činia z nenávisťi a závisťi, na ten čas vzdal sa práva kandidovania a všetkých recurrentov predostrel patronovi (mestu), a tak umožnil vyvolenie Hlinku. Onedlho potom na jeho prosbu preložil z Ružomberku kaplána Horvátha, kňaza ináč bezúhonného charakteru a o krátky čas za tým i navštívil Hlinku v Ružomberku na fare. Komu sa z nás dostalo už tolko znakov priazne? A Hlinka za to čo? Počas volieb bol Hlinka hlavným kortešom Šrobárovým, následkom čoho celkom prirodzene počal sa ľud proti kňazom verným ľudovej strane neuctive chovať, čo zaiste nijako neslúži k dobrému cirkve. Všeobecne sa hovorí, že biskup dozvediac sa o tomto, volal Hlinku ku sebe, aby sa o tej veci pohovárili — a on neišiel, ba nie len že neišiel, ale v deň po volbe ešte aj vykázal preč od stola svojho kaplána (ľudáka) skrz biskupa do Ružomberku disponovaného. Nuž bárs mojou mienkou je, že ružomerský farár, čo má mnoho veriacich aj iného národno-politického presvedčenia, nemal by byť *hlavným kortešom* nikoho, predsa nechcem tvrdiť, že by nebol mal práva vôbec nijako kortešovať, lež bárs i tak, nuž čo že už mal konečne ten biskup robiť? Či mal asnáď ísť do Ružomberku a na kolenách klačiac mal prosíť, aby sa farár s ním do reči pustil a kňaza ním disponovaného zase prijal a uznal za kaplána? Na toto prišiel prvý trest cirkevný. Zvedavý som ináč, čo by urobil Hlinka v takomto páde, keby bol biskupom? (ako si to «Ľud. Noviny» vrúčne žiadajú, vidz čísla aprílové alebo májové r. 1906). Myslím, že on tiež inak neučiní! O pár týždňov na to prišla žaloba od bývalých voličov Hlinkových pre simoniu, a na to nasledovalo vyšetrovanie a na základe tohoto suspensia. Toto je pravá historia dnešných pomerov Ružomerských. Nič som nezamlčal, nič som nedoložil, nikoho nechválil, nikoho nehanil, len opisal som všetko, ako sa stalo. Či teraz už podali protivníci Hlin-

koví žalobu proti nemu z horlivosti o právo cirkevné, či z politických príčin a či z osobnej nenávisti, to neviem, ale to hádam ani nič nemeň na veci, pravda istotne výnde na javo. Hlinka síce určite píše, že ho žalujú v Ríme, že stojí na čele strany bezbožnej, protikresťanskej. Nuž veru je to ono nie veľmi chýrne. Ale zase i to je pravda, že živým svedomím každej politickej strany sú jej časopisy, a keď sa v Ríme dočítajú, že jak hrubiansky sa osopujú časopisy národnostnej strany na biskupov a kňazov katolíckych, nuž veru si tam tiež nepomyslia, že by to bola dajaká veľmi nábožná strana.

Tolkoto o ružomerských pomeroch predorozumenie!

Jozef Tomkulják, farár pucovský.

Židovskí radikáli.

Atoto čo je zase za zviera, bude si neje-den myslieť, ako prečíta tie slová: «židovskí radikáli». Radikálmi menujeme v politickom živote takých ľudí, čo by od koreňa všetko chceli premeniť, bo sú s ničím nenie spokojní. Ponevác nenie takého zlého na svete, čo by privržencov nenašlo, nesmieme sa čudovať nad tým, že spoločnosť so všetkým od koreňa nespokojných má svojich priateľov a horlivých podporovateľov aj u nás. Kto sú ale títo? Kto iní, ako židovstvo. K dosiahnutiu svojich cieľov založili sebe títo ľudia už aj osobitnú stranu a táto sa volá: židovská radikálna strana.

Na veky ostane pravdou, že všemohúci Pán Boh má veľa rozličných kostošov na tomto svete. Medzi tymito vynikajú mnohí tou vlastnosťou, že čím viacej jedia, tým sú hladnejší. V nenasýtenosti za pozemskými statkami, bohatstvom a všetkého, čo ku tomu patrí, žiadna nácia, teda žiaden národ neprevyšuje židovstvo. Nadovšetko u nás v Uhorsku presvedčujeme sa o tom každý deň, že židovstvo všemožným spôsobom pracuje na tom, aby čím viacej bohatstva nashľňalo a Uhorsko obrátilo v krajinu židovskú.

U nás už i tak 8 millionov jutár nemovitého majetku nachodí sa v židovských rukách. Ku väčšej blaženosti kresťanov chcujú mať naši židia ešte viacej. Aby dosiahli svoje ciele použijú každého prostriedku. Slobodu a rovnoprávnosť spomínajú jednotajne, ale len tak dlho,

kým z toho osoh majú; ako to ale jejich kšefty ináč žiadajú, vtedy neznajú ani slobody, ani rovnoprávnosti, všetko na svete im je: zlaté tefla.

K dosiahnutiu jeho cieľov dopomocť má židovstvu tá nová politická strana, ktorú nedávno založili v Budapešti pod menom strany «radikálnej». Jestli chceme vedieť, čo chce táto strana, aké sú jej ciele, o tom sa na prvý pohľad presvedčíme, keď si prečítame jej programm. Hlavný punkt tohoto programu zneje nasledovne: *statky mrtvej ruky treba kassirovať*. Pod mrtvou rukou nepriatelia kresťanstva rozumejú cirkev katolícku. Slobodomyselníci, freimaureri a ľudia neveriaci každého druhu hovoria o katolíckej cirkvi, že ruka jej je mrtvá, na označenie toho, že z majetku jej nikomu ueudeluje, že tento je ztratený pre všeobecnosť. Od dávna brúsi sebe zuby u nás židovstvo na cirkevné majetky. Zo štátnych majetkov, ktoré liberáli ku zaokrývaniu jejich výdavkov každý rok vysekávali, dostala sa väčšia časť do židovských rúk; v nejednom veľkopanskom kaštieli s prastarým harmalesom nad bránou gazdujú sebe židáci; statky malých zemanov rad-radom prechádzajú do rúk tej novej šľachty, ktorá len nedávno prekročila hranice našej vlasti v dlhých kaftanorh z Poľskej. Z majetkov štátnych, veľkostatkárov a nižšieho zemanstva v budúcnosti nemôže židovstvo veľa očakávať, čo bolo možné i tak si už všetko privlastnilo. Sú teda u nás už len statky cirkevné, ktorých sa doposiaľ židovstvo dotknúť nemohlo. Aby teda nenasýtení lakomci aj na tieto položili svoje ruky, opovažujú sa v programme svojho účinkovania tú bezbožnú žiadosť vysloviť, aby cirkevné statky, ako majetok mrtvej ruky, boly kassirované, to jest aby shabané boly. Aby toto dosiahli, nehanbia sa vo svojich a iných radikálnych novinách vypisovať, že cirkevné statky neosožia nikomu; že len preto je u nás tolko veľkej chudoby a len preto vandruje tolko ľudu do sveta, bo veľké plochy úrodnej zeme nachodí sa v majetku cirkve. Ba tak ďaleko idu židovskí radikáli v jejich nehanebnosti, že sa neostiechajú ešte aj to tvrdiť, že jedinkou príčinou terajších zlých časov sú cirkevné majetky. Nad tolkou nehanebnosťou zapíriť sa musí obličaj každého katolíka! Dobre vedia židovskí radikáli, že príčinou terajších zlých časov je len židovský liberalizmus; aj to dobre vedia, že nikto neožo-

bráčil v našej krajine všetky vrstvy obyvateľstva, teda pánov a pospolitý ľud, ako nenasyteľné židovstvo; to im je tiež známe, že náš ľud búria a vábja ku vyvandrovaniu len židovskí agenti; to si tiež musia vyznať, že zamestnanci, sluhovia, poľní robotníci najhoršie, ba človeka nehodné postavenie majú na takých statkoch, ktoré židom patria buďto ako majiteľom alebo árendášom. Všetko toto dobre vedia židia a židovskí radikáli. Aby sa ale svetu v krajšom svetle predstavili, lepšie povedano: aby oklamali svet, vinu za všetko zlé, čo je teraz na svete, zvalujú na cirkevné majetky. Na tie cirkevné majetky, na ktorých od tisíc rokov žijú a vezdajšieho chleba účasť sú nepočítané pokolenia zamestnancov, sluhov, čelade a poľných robotníkov; z ktorých cirkevných majetkov konečne povstaly a povstávajú nepočítané ústavy a dobrodejnne ustanovizne v hodnote nespočítaných millionov korún k dobrému ľudu. Židovstvu vždy a vo všetkom len rebach leží na srdci. Rebach a nešlachetná sobecká špekulácia boly pohnútkou, ktoré radikálov židovských k tomu viedly, aby vo svojom programme vyslovili kassirovanie, shabanie cirkevných majetkov. Špekulujú nenasýtení židia pritom nasledovne:

Pred sto rokami ako v Nemecku olúpili katolícku cirkev o jej majetok, skoro všetci terajší millionári nemeckej ríše prišli ku jejich bohatstvu. Čo sa vtedy stalo v Nemecku, prečo by sa to nemohlo teraz stať u nás v Uhorsku? Pri sekularizácii, shabaní cirkevných majetkov pod cisárom Jozefom II., kláštory, cirkevné ústavy s mnohými neoceniteľnými pokladmi v Uhorsku a Rakúsku dostaly sa do rúk židovských, prečo by si teraz nemohli privlastniť všetky majetky cirkevné? Na to špekulujú židovskí radikáli a povedzme aj iní, dľa mena kresťania, čo najmä v národnárskych novinách huckajú ľud naproti majetkom cirkevným, latifundiam, pánom a triedam zámožným. Veď keby po shabaní cirkevných majetkov aspoň polovica úrodnej zeme prešla do rúk židovských, vtedy by to už dobre a pekne vyzeralo u nás v Uhorsku! Od bláženosti nechybovalo by nám nič iného, len aby sme šli do hory, odrezali si tam palicu a cez Fiume pustili sa na cestu do Ameriky, aby sme si tam s božskou pomocou založili nové kresťanské Uhorsko!

Nedaj Bože, aby to tak ďaleko prišlo! Jestli by sa to ale predsa stalo, vtedy by snáď náš ľud oči otvoril a do snemovne vyvolil si len ablegátov kresťanskej ľudovej strany. Proti liberálom, pokrokárom, radikálom, freimaurerom, socialdemokratom a celej luze nepriateľov jeho, ľud nás obrániť vie len kresťanská ľudová strana.

Verejné pomery vo Francúzsku.

Národy celého sveta od viacej rokov so zvláštnou pozornosťou sledujú verejné pomery Francúzska. Je to od tých čias, čo v každom ohlade slobodomyselná luza bez Boha a náboženstva, zmocnila sa zákonodarstva a vlády a čo francúzsky parlament vynáša len zákony proti katolíckej cirkvi namerené. Francúzski ablegáti za najpotrebnejšiu vec držali pre celú krajinu povyháňať mníšky zo špitálov a mníchov zo škôl a učebných ústavov. V mene slobody olúpili cirkev o jej majetok a proti slobodnému odbavovaniu služieb Božích zpáchali hrozitánsky attentát. Vzdor všetkému tomuto francúzska krajina predsa nenie šťastlivá, ačpráve by mala byť tá najšťastlivejšia, lebo má slobodomyselných zákonov takú veľkú hromadu, ako žiaden iný národ na tomto svete. Že ale Francúzsko pri tých najkrásnejších slobodomyselných zákonoch nenie šťastlivé, to je preto, bo kto sa Pána Boha zpúšťa, toho aj Boh opúšťa a ponevác záhubou každého národa je povstanie proti Bohu.

Slobodomyselní zákonodarcí francúzski čo si za vlasteneckú úlohu pokladali orabovať cirkev, svoj čas, svoje vlohy a celé účinkovanie v parlamente obrátili jedine k tomu nešlachetnému cieľu, aby olúpily kostoly, kláštore, nemocnice a školy, na záležitosti krajinskej, zvlášte na hospodárske záujmy ľudu celkom zabudli. Na svoje osobné hospodárske záujmy snáď tiež zabudli? Ó, na tie oni nezabudli! Jednotliví zbohatli, väčší-menší osoh mali pri tom všetci. Pri orabovaní cirkevných majetkov verejne slúbilo slobodomyselné zákonodarstvo francúzske, že z cirkevných pokladov utvorí veľký pensiový fond, základinu, akej doposiaľ ešte nebolo na svete pre — robotníctvo. Ako ale cirkevné majetky a poklady prešli do vlastníosti štátu, dokázalo sa, že z tých ohromných majetkov pre

robotníctvo neostalo — ani haliera. Advokáti, slobodomyselní ablegáti a iní nepočetni privrženci vlády strčili všetko do vlastného vrecka. Každé hrable najlepšie ku sebe hrabú. Lepších hrablí nieta na svete, ako majú socialdemokratickí a freimaurerskí ablegáti francúzski.

Cirkevné majetky [sú vo Francúzsku premrhané, robotníctvo môže si teraz veľkú pensiovú základinu hľadať v mesiačku. Veď ale aj vláda chcela žiť a udržať sa na kormidle. K tomuto boli potrební ľudia, aby ju podporovali, keď už sama viacej peňazí nemala. Takýchto ľudí našla freimaurerská a socialdemokratická vláda [v južnom Francúzsku. Tam je veľa bohatých ľudí čo kupčia s vínom. Lakko im je s vínom kupčiť, bo sa im v pivniciach rodí. Sú to tí najzvestnejší falšovatelia vína. Pomocou týchto falšovateľov vína udržuje sa terajšia vláda v Paríži. Zákonodarstvo opatrilo ich potrebnými zákonami. Vláda im na porad udeľuje vyznačenia. Vláda sa pri tom dobre má. Falšovatelia vína robia znamenité kšefty a bohatnú. Falšovatelia vína a lúpežníci kostolov, je to ozaj driečna spoločnosť!

Tejto spoločnosti ale niako netešia sa majitelia a robotníci viníc v južnom Francúzsku. Freimaurerská a socialdemokratická vláda i s jej rovným zákonodarstvom, tisíce ľudu vínarského pozbavily vyživenia a vezdajšieho chleba. So zbraňou v ruke povstali ukrivdení vinári proti vláde. Predstavenstvá obcí zložili úrady, k zavedeniu poriadku vyslané vojsko prestupuje ku povstalcom. Krv ukrivdených občanov a nevinných vojakov, hladom zmorené dediny, toto je to veľké šťastie, aké ďakovať môže úbohe Francúzsko bezbožnej vláde freimaurerskej.

Bude to tam ale časom ešte smutnej vyzerať. Vo všetkých školách zaštepujú teraz do srdca detí a mládeže nenávisť a nepriateľstvo proti Bohu a kresťanstvu. Keď tie deti, táto mládež vyrastie, vo Francúzsku vyvinie sa anarchia, akaj dopostial na svete nebolo. Ľudia bez náboženstva a následkom toho aj bez svedomia na vláde, najväčšie nešťastie sú pre každú krajinu. Ľud v takej krajine nemá mravnej podpory a berie zkažu v hospodárskom ohľade. *Nepriatelia kresťanstva sú spolu najväčší nepriatelia duševného a hmotného blahobytu ľudu a celého človečenstva.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Národnárska strana a socialisti.

Všemožne usilujú sa národnári svoje spojenie s červenými socialdemokratmi okrašľovať. Robia to k zaslepeniu slovenského ľudu. Toto dokazuje aspoň v 26. čísle «Slov. Týžd.» uverejnený úvodník pod názvom: «Naša strana a socialisti». Kto doposiaľ neveril, že slovenskí národnári a červení socialisti sú jedno a to isté, ten to čierno na bielom najde napísané v tomto úvodníku. Nešťachetné jednanie svoje okrašľujú národnári tým, že: *«na celom božom svete je zvyk a prikázanie rozumu, že sa rôznanité politické strany z času na čas dorozumejú»*. Keď takto píše «Slov. Týždenník», odvoláva sa na politické strany Belgicka a Nemecka. Ako on tieto politické strany nezná, tak do cela zabíva to staré príslovie: Jestli dvaja konajú to isté, to není to isté. Národnári sa nemôžu porovnávať politickým stránkam v Belgicku a tým menej v Nemecku. K okrašľeniu svojich sobeckých zámerov odvolávajú sa národnári i na kresťanskú ľudovú stranu, keď píše: *«My Slováci boli sme kedysi v takomto úzkom spojení s maďarskou stranou ľudovou, Nám páčilo sa pred 11. a 12. rokmi jej ľudové heslo»*. — Nuž kto že sú to tí «my» Slováci? Či Hodža, Skyčák tvoria celé Slovensko? Či celé Slovensko stojí za týmito mužmi? Kedy si Hodža a Skyčák vyárendovali Slovensko, že sa opovažuju v mene celého Slovenska písať? A potom kde že je tá «maďarská ľudová» strana? Veď každé dieťa vie, že kresťanská ľudová strana je len jedna a tá není ani maďarská, ani nemecká, lež je strana kresťanského ľudu, teda aj ľudu slovenského. Pred 11. a 12. rokmi páčilo sa vraj «nám» ľudovej strany heslo. Kde že bol pred 11. a 12. rokmi Hodža? Kde bol vtedy Skyčák? Nebolo ani chýru o nich a už sa im páčilo heslo ľudové. Teraz sa im naraz toto heslo nepáči. Povedia aj hneď prečo sa im ono nepáči, keď píše: *«Naše veľiké utrpenie v posledných časoch otvorilo nám oči a*

poučilo nás, že nebude s nami lepšie do tých čias, kým sa nám nepodari srútiť pánsku vládu, kým na ľudom panuje čvach, gróf, boháč, žid, mada-ron, kňaz». I aby Slovákom lepšie bolo, aby srútili pánsku vládu, preto národnári, Hodža, Skyčák a druhovia posbierajú všetky sily. V týchto silách nachodia také veľké oblúbenie, že o tom pyšne píšú nasledovne:

«Takáto jedna sila, a síce veľká sila je sociálna demokracia.»

«Hospodársky jeden vedľa druhého celkom dobre obstojíme. A ohtadom politického a národnostného programu? Tu nám prichodí citovať program uhorských socialistov.»

Pofažne tohoto programu vyslovujú sa národnári nasledovne: «To isté chceme i my. To chceme i my. To samé žiadame i my.» Nasledujú teda vo všetkom uhorských socialistov.

Takto sa priznávajú slovenskí národnári verejne ku červeným socialdemokratom. Ku tejto bezbožnej luze vábia ľud slovenský. Každý Slovák má ale vedieť, že socialdemokrati zapierajú Boha, sú ľudia bez viery, a ponač za zbytočný vyhlasujú stav manželský a ľudu ponúkajú slobodnú lásku, sú aj bez mravov. Socialdemokrati sú nepriatelia cirkve, tronov panovníckych a celého verejného poriadku, ohlasujú revolúciu a držia sa sami za revolucionárov. Ponač národnári vodcovia ku takejto, cirkve a vlasti nebezpečnej luze vábia Slovákov, sú im najurputnejší nepriateli s akými poriadny kresťan a Slovák nech nikdy sa ani do reči nepustí.

Kto sa objíma so židmi.

Že vraj slovenský zeman z okolia Sielnice v Liptove píše list «Slovenskému Týždenníku», v ktorom doslovne spomína: «A videli sme i to, že proti Slovákom spoja sa i takí, čo sa niekedy nenávideli na nôž. Katolícki kňazia objímali sa so židmi, lebo im títo pomáhali hrdúsiť Slováka!... Slovenská ľudová strana bráni ľud, biedny robotujúci ľud, bez rozdielu či je zeman, či je sedliak. A toto je naša pravá nefalšovaná strana ľudu. Tá druhá, tiež vraj «ľudová» strana, tá má len meno ľudové, ale skutky jej sú proti ľudu». — Aby ste sa presvedčil pane zeman z okolia Sielnice, ako bráni tá slovenská ľudová strana biedny robotujúci ľud a kto sa objíma so židmi, aby hrdúsil Slováka, vysvetlíme vám to na krátko v nasledovnom: Vodcovia slovenskej ľudovej strany tak horlive bránia biedny robotujúci ľud, že do snemu, kde by ho brániť mohli, vôbec ani ne-

chodia, z lásky k tomu robotujúcemu ľudu ale ablegátske platy fahajú. Keď dakedy do snemu prídu, to vždycky hlasujú proti zákonom na ulavenie stavu robotujúceho ľudu namereným. — Nie katolícki kňazia objímajú sa so židmi, lež vodcovia slovenskej ľudovej strany, keď verejne spájajú sa s červenými socialdemokratmi, ktorých vodcovia sú židia a robia to s tým nešlachetným úmyslom, aby im pomáhali hrdúsiť Slováka. Máme my ostatne viacej dôkazov toho, ako sa národnári objímajú so židmi.

Socialdemokratický kongress v Budapešti.

Nemeckí socialdemokrati znevážili sviatok sv. apoštolov Petra a Pavla vydržiavaním jejich kongressu, na ktorom bol predsedom socialdemokratický žid Max Grossmann a hlavným rečníkom socialdemokratický ablegát rakúskej ríšskej rady menom Pernerstorfer. Tento divoký socialdemokrat keď najprv do čierneho blata zvliekol Uhorsko a tunajšie politické pomery, vyslovil sa od slova do slova takto: «Socialisti sú opravdoví zastupitelia národa, bo zastupujú celý ľud. My (socialdemokrati) stojíme na základe boja proti triedam a uplatňujeme celý národ protiva jednotlivým zbojníkom, ktorí memajú práva robiť politiku v prospech svojich vačkov». Takto rečnil socialdemokrat Pernerstorfer z Viedne. Židovské publikum, čo ho slyšalo, tlapkalo mu od radosti. Mali sa ho ale opýtať, či vodcovia socialdemokratov nerobia politiku výlučne v prospech svojich vačkov? Prečo proti týmto zbojníkom nehuckal socialdemokrat Pernerstorfer?

Vyšvihnul sa ale Pernerstorfer na nedostiziteľný stupeň múdrosti, keď povedal: «My ideme s naším cisárom, keď on chce, čo my chceme. Pri tom sme ale republikáni a ohlasujeme naše zásady». Teda rakúsky cisár má to chcieť, čo chcejú socialdemokrati! Takejto hlúposti svet ešte neslyšal. Podobné hlúposti odporúčajú slovenskému ľudu naši národnári!

KRAJINSKÝ SNEM.

Zákonná predloha o sriadení platov a o pragmatike železničiarov prijatá je vo všeobecnosti. V pojednávaní predlohy v čiastkach snem pokračuje. Štefan Rakovszky, podpredseda snemovne dňa 28. júna interpelloval ministerpredsedu vo vážnych politických otázkach. Ministerpredseda Wekerle odpovedal hneď na interpelláciu. Snemovňa a interpellant Rakovszky vzali v známosť odpoveď ministerpredsedu.

Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!

B E S E D N I C A.

Ked' sú rodičia socialdemokrati.

(Dokončenie.)

Starej rozbitá šialka viacej ležala v hlave, ako chorá dievka.

Na otázku muža, ako sa šialka rozbila, dala sa preto klopotaf:

— Zhodila ju. Na ňu padla, aj sa dokrvácala. Ale keby ju bola prv vyniesla, nemusela sa stať škoda. Nuž ale ľahkomyselná dievka nebojí sa ani otca, ani matere. Aj to prádlo rozpaprala, aj oheň na darmo horí, v kuchyni.

— Aké to nešťastie pre nás, — dudre otec. — Ja drhnem od rána do noci a toto dievčisko vyvaluje sa na postely. Ja mám robiť na miesto nej? Či ju mám nechať, nech zdochne. Věuľ aby ch bol kuchárom.

Zlorečil a šiel variť čaj. Keď bol s tým hotový, vylial čaj do plecháča a šiel k nemocnej.

— Na, vyžer a nemazni sa, — hovoril otec k nemocnej dcére. — Staň čím skôr hore, lebo nemôžeš postávať.

Julka dychtively pochyť nádobu a vleje do seba vreľý nápoj. O chvíľu začne sa potiť, tak že zkope zo seba perinu a pýta si vody.

Nedajú jej ale vody, lebo voda schladila by vraj teplo, kdežto teplo lieči.

— Zajtrá jej nič nebude, — hovorí otec a ide do dielne.

Matka sa tiež uspokojí, pochyť starú sukňu a láta ju ďalej.

*

— Toto je veru zapálenie pľúc, — povedal lekár, ktorého na tretí deň predsa zavolali. — Predpíšem jej volačo.

— Pán doktor, — sipí matka, — my sme chudobní ľudia, nemáme peňazí na lieky, dievku ale potrebujeme, veď kto že by pracoval, my starí už nevládzeme. Vyliečte ju bez medecíny, ale hneď, nech aspoň pranie skončí.

— Myslíte si, že viem zázraky robiť? — odpovedal lekár. — Akí ste vy rodičia? Máte vy svedomie? Máte vy Boha? Dievča je veľmi zle. Ak neumre, tak za pár týždňov musí v posteli ležať.

— Pár týždňov! — zdesila sa matka.

— Pán doktor, my to nestačíme platiť, — pomiešal sa do reči otec. — Ak myslíte, že choroba jej ozaj za týždeň bude trvať, tak sa ani neustávajúte.

— Dajte ju odviezť teda do špitála, — odpovedal lekár.

— Pravda na voze? — pýtal sa otec. — My sme chudobní ľudia, nám nestačí na voz, ale dajte jej taký liek, od ktorého peši môže zajst do špitála.

— Je to vaša dievka? — pýta sa lekár.

— A čiá že by bola, — odpovedal napajedený otec. — Dost som sa už natrápil s ňou, vyše štyridsať rokov nás vyžiera a teraz zdochýna.

— Nehaňbíte sa takto hovoriť? Ste vy rodičia? Veď keby to bol pes, ináč by ste mali s ním zachodiť, a nie tak, ako s touto úbohú dievkou zachodíte. Nikdy som nevidel takýchto bezcitných a nesvedomitých rodičov. Zver má viacej lásky a milosrdenstva, ako vy. Načo ste ma volali?

— A že sa ja mám haňbiť? — pištala starena, pričom zložila okuliare. — No, to mi ešte nikto ak žijem nepovedal. Prečo by som sa mala haňbiť? Šesť pankhartov som mala, každý si vedel už v pätnástom roku chleba vyrobiť. Každý z nich je už na svojom mieste. Synovia sa poženili, dievčance povydávaly, len táto daromná šlampa nám zostala na krku. Šesťštyridsať rokov darmo žerie. Ktorý rodič na svete by to trpel a vy mi ešte nič po nič ubližujete. Nuž a či som si to ja zaslúžila od vás! Ešte mi aj šialku zabila, a ja som ju preto ani len nevyhrešila, lebo bola chorá. A veru by bola zaslúžila tá daromnica aj bitku za tú škodu, ktorú zapríčinila.

— No dobre, dobre starena, len už toľko nelamentujte a nevyčítajte, — hovoril lekár. — Ja ju dám odviezť do špitála.

— Nemyslíte si ale, že to ja budem platiť, — poznamenal otec.

*

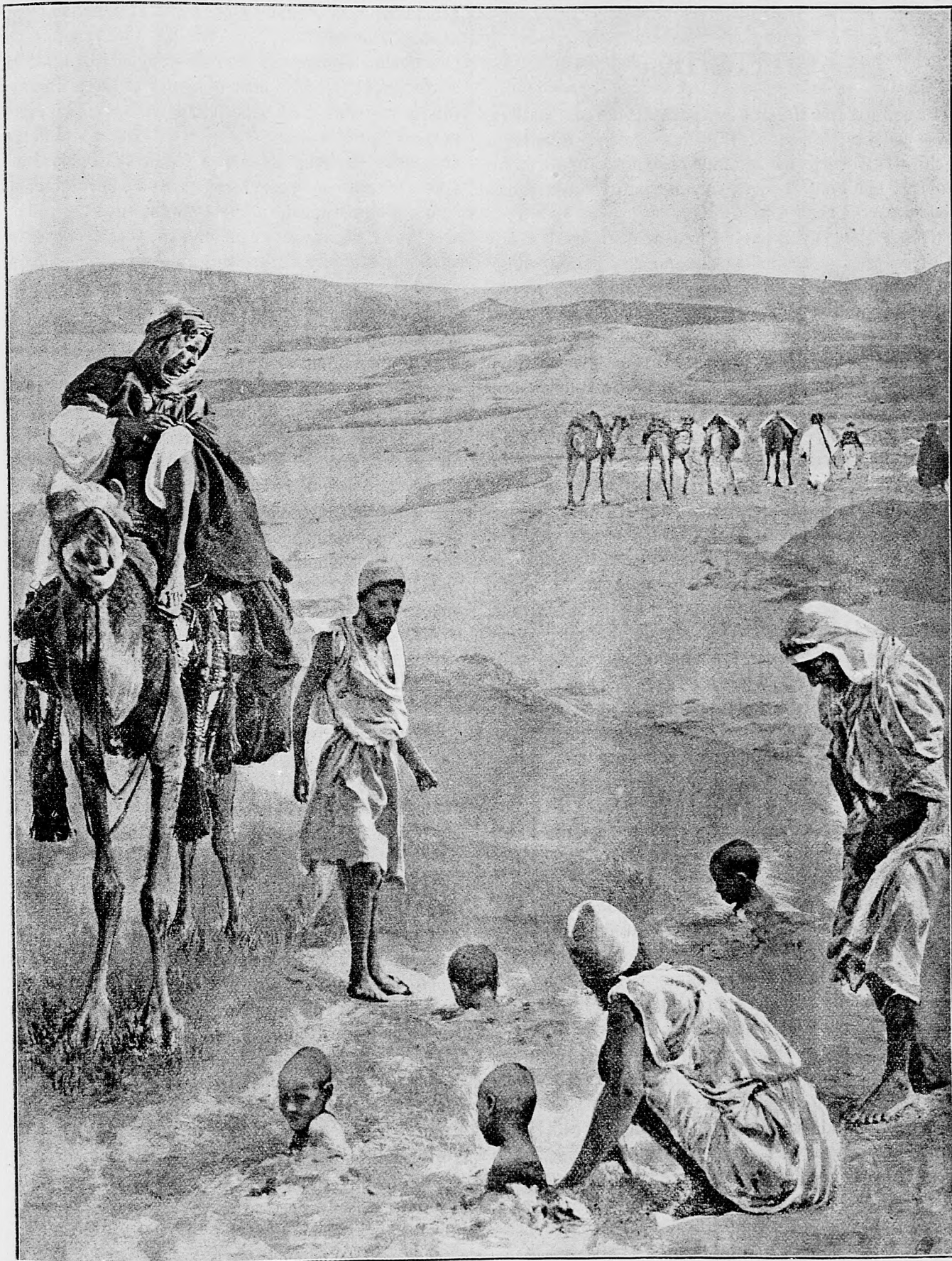
Julka je smrteľne nemocná. Nevie nič o sebe. Robí taký krik, že nemocní ani obstať nemôžu pre ňu. Mala veľkú horúčku, v ktorej veľmi blúznila a vykrikovala ustavične:

— Jaj, nedajte ma! Otec so sekerou ide na mňa! Mamka chlieb schovávajú predomnou... Jaj, ratujte ma!... Jaj, zabijú ma!... Už nevládzem od hladu... Ledva stojím na nohách a musím šaty prať... Hej, keby mala pálenky!... Tí pijú a mne nedajú... Ale keď vyzdraviem, zase ukradnem pár halierov a vypijem si... Vtedy aj Tonko príde ku mne... Pravda, o tom rodičia nevedia... Dajte mi troška pálenky, lebo vám zdochnem...

Takto sa trápi asi za dva týždne, až konečne smiluje sa nad ňou smrť, ktorá ju pozbaví trápenia tu na zemi. Rodičia sa ani len neobzreli na ňu. Nemajú peňazí na pohreb. Načo by volali kňaza, aby ju pochoval ako sa to sluší? Neveria v Boha, neznajú náboženstvo a nenávidia kňazov. Čo oni dbajú, ako kto pochová ich vlastné dieťa. Hlavná vec je, aby ich to žiadne peniaze nestálo. Im je jedno, čo aj psi budú zavíjať na jej hrobe. Lebo veď aj načo by sa mali starať teraz

o ňu, keď ju nemôžu využiť ku svojim cieľom. Oni ju potrebovali len kým bola zdravá a kým mohla robiť na nich. Ale akonáhle upadla do ťažkej nemoce, v ktorej aj zomrela, nepotrebovali ju viac.

Takto vyzerá láska socialdemokratických rodičov ku vlastnej dievke. A takéto smutné pády sa v dnešnom prevrátenom a skrže socializmus skazenom svete dost často opakujú.

Do piesku zakopané choré arabské dietky.

CHÝRNIK.

Pápež grófke Helene Szapáry. Predsedníčka Krajinskej Jednoty kresťanskej grófka Helena Szapáry z príležitosti utvorenia sa Jednoty poslala svätému otcovi Piusovi X. holdujúci telegramm, na ktorý teraz došla nasledovná odpoveď:

Grófka Helena Szapáry, Prešporok, Uhorsko. Svätý otec utvorenie sa Krajinskej kresťanskej jednoty milostive v známosť berie a želajúc napomoženie jej vývinu, predsedníctvu a členom posielala svoje požehnanie. Kardinál Merry del Val.

Radost — v žalosť. Vo štvrtok dňa 20. júna mal svatbu vo farskom kostole klížskom (Nyitrakolozs) Jozef Hlavacska starší s Annou Knajbel, s dcérou to Františka Knajbla, obyvateľa hradištského. Po raňajkách s veselím úsmevom ponáhlali sa na vozoch do Jožkovej-vsi (Jaskafalu) do domu mladého zafa. Sotva boli doma, keď im zrazu zvestujú tú smutnú novinu, že doma zostavší otec mladej nevesty ostal zle a o malú chvíľku zomrel. Porazilo ho na srdce. Tak v chvíli obrátila sa radosť v žalosť. Príčinu smrti zaiste i tu, jako v mnoho iných smutných prípadoch, znáhlilo: nemierne užívanie liehovín. Pijatika nielen život, ale mnohokrát i večné blaho odníma.

Udrel hrom. V nedeľu dňa 23. júna v noci veľký víchor a búrka zúrily v doline klížskej (Jaskafalu), kde hrom udrel do jedného, trom bratom (menom Matyaseje) patriaceho v zahrade vybudovaného domu, zapálil dom, ktorý celkom ľahol popolom. Šťastie v nešťastí, že prudký dážď zastavil šírenie sa ohňa. Ľudský život nepadnul v obeť. Škoda primerane rečeno je dosť veľká, bo už krmu mali pozvázanú, ale z čiastky z poistenia sa vynahradi.

Processia na milostivé miesto Maria-Stein. Členovia slovenského «Budapeštiansko Katolíckeho Delníckeho Kruhu» v nedeľu dňa 7. júla usporiadajú processiu na milostivé miesto Maria-Stein v Starom Budíne. Processia pohne sa o 6. hodine ráno z jozefovského chrámu. Na milostivom mieste bude svätá omša a slovenská kázeň. Slovenských delníkov katolíckych vyzývame s týmto, aby i s rodinami čo v najväčšom počte zúčastnili sa na tejto pobožnosti.

Kupec — šudier. Nedávno z ruského mesta Kijev prišiel do hlavného mesta jeden kupec, jakýsi Jakub Bievecky. Osadil sa tu a v Dob-ulici v dome číslo 24, otvoril si obchod s koreninami. Tovar kúpil na úver a keď bol so zariadením svojho obchodu hotový, obchod náhle predal a uvrzol. Veritelia len neskoro prišli na klamstvo a kupca oznámili. Policia šudierov stopuje.

Krádež na železnici. Náčelník železničnej stanice vo Zvolene Gabriel Oláh nedávno prišiel na stopu krádeže. Od viac ľudí dostal listy, v ktorých sa dotýčnili žalovali, že z ich batožiny jedna-druhá vec zmizla, pokým sa bavili na stanici. Medzi žalobníkmi boli aj takí železniční zamestnanci, ktorí dvere železničného oddielu zamkli kľúčom a keď sa vrátili, už im z tašky dačo chybovalo. Náčelník stanice zprvu upodozrieval čistiteľov železničných vozňov, lebo pokým vlak stojí nemá nikto roboty na ňom. Keď ustálili, že zlodej len v priechodných vozňoch kradne, Oláh dal položiť do jedného vozňa jednu peňažnú tebolku a jednu škatulku cigariet a potom dávali na vozeň pozor. Keď vlak dojachal, náčelník stanice upozornil cestovateľov, aby zostúpili, lebo vlak bude šibovať a on dával naň pozor. Sotva cestovateľia zostúpili z vlaku, z druhej strany jeden mladík vyskočil na vlak. Bol to železničný zamestnanec Štefau Kerekes. O niekoľko minút Kerekes zostúpil z vlaku, ale ho hneď chytili. Zprvu tajil, lebo mu vo vreckoch nenašli ukradnuté veci. Ale konečne pod kabátom našli mu jeden pás, kde boli ukradnuté veci schované. Nato sa Kerekes priznal. V sprievode dvoch policajtov šli na jeho byt, kde našli celú hrabu ukradnutých vecí: ženské náramnice, zlaté retiazky, peňažné tobolky, atď. Mladíka odprevadili na políciu.

Zbojníci v Barossovom letohrádku. V Klobošiaciach v letohrádku nebohého Gabriela Barossa, bývalého ministra obchodu, v ktorom cez zimu nebýval nikto, chodili zlodeji. Krem viac cenných vecí ukradli jednu mimoriadne cennú relikviu: dar uhorských štátnych železníc, znázorňujúci zónovú tarifu. Táto relikvia je 40 centimetrov dlhá a 30 centimetrov vysoká strieborná skriňka; na vrchu je zo striebra postava, ktorá drží v ruke prvú železničnú kartu III. triedy, ktorú vydali dľa zónovej tarify. Alexander Sipeky prosí klenótnikov, zlatníkov a kupcov so starožitnosťami, aby v tom páde, keby im niekto ponúkal kúpiť túto pamätnú relikviu, toto mu hneď oznámili.

Nový chlieb vojakov. Z Viedne oznamujú: Sekcia spoločného ministerstva vojny pre stravovanie vojska už od dlhšieho času mieni dať piecť chlieb nového druhu. Ponevác zázivná sila chleba nielen od veľkosti každennej porcie závisí, lež aj od jeho chuti a straviteľnosti, ďalej ponevác na vedeckom základe dokázali, že belší chlieb bez otrúb je zdravší než čierny chlieb, minister vojny nariadil piecť namiesto dosavadného čierneho chleba chutnejší a lepší chlieb. Predbežne len vo viedeňskom a zlocovskom stravovacom sklade konajú pokusy. Chlieb nepečú z čistej ražnej múky, lež z miešanej múky. Pomiešajú ražnú a pšeničnú múku v jednej miere s 20% výťahom otrúb a ku sto kilogrammom múky pridajú pol-druha kila soli a štvrt kila kmínu (rasece). Nový chlieb je drahší od staršieho, ale je zázivnejší a preto vojak dostane z nového chleba len 700 grammov, kdežto dosiaľ dostával 840 grammov. Jestli sa nový chlieb dokáže zodpovedným, minister vojny na jaseň celej armáde nariadi dávať tento chlieb.

Pamiatka kardinála knieža-primasa Jána Simora.

Za nebohého kardinála knieža-primasa Jána Simora v sobotu dňa 22. júna v ostrihomskej bazilike za prítomnosti vysokého a nižšieho kňazstva, obecnstva a pokrevných primasa odbývalo sa requiem.

Perská deputácia u pápeža. Z Rímu oznamujú: Perská deputácia minulý týždeň notifikovala nastúpenie na trón nového perského šacha svätému otcovi vo Vatikáne. Perský vyslanec prečítal jeden prípis, v ktorom sa perský šach osvedčuje, že jeho rozhodným úmyslom je v Persii nateraz v pokoji žijúcim katolíkom aj napozatým mocnú podporu poskytnuť. Pápež vo svojej odpovedi poprosil perského vyslanca, aby vyslovl jeho vďaka svojmu panovníkovi. Perský vyslanec potom navštívil pápežského štátneho sekretára kardinála Merry del Vala, ktorý zase návštevu o chvíľu vrátil na byte perského vyslanca.

Jasenné manévry rezervistov. Minister vojny s dátumom 10. júna vydal nariadenie, v ktorom ustáľuje poriadky o jasenných cvičbách rezervistov a náhradných rezervistov. Na území 5. (prešporského) vojenského sboru manévry odbývať sa budú v nasledovnom čase: 1. pešie a jagerské čaty od 16. do 28. augusta a od 26. augusta do 7. septembra; poľné delostrelectvo od 18. do 30. septembra; pevnostné delostrelectvo: pri pevnostnom delostreleckom pluku č. 6.: rezervisti od 1. do 13. septembra, náhradní rezervisti od 1. do 28. septembra; 4. pri zdravotníckych čatách: pri 18. divisii od 15. do 31. augusta, od 2. do 4. septembra; pri 19. divisii od 26. augusta do 7. septembra.

Udrel hrom do kostola. V nedeľu dňa 23. júna v noci na mnohých miestach bola strašná búrka. Veľká búrka pretiahla aj ponad obec Mogyoród v peštianskej stolici. Vo veľkom lejaku ustavične hrmelo a blískalo sa a jeden hrom udrel do veže tamojšieho kostola. Strecha veže a zvonica sa chytily a napriek veľkému lejaku zhorela celá strecha kostola a veže a zvony sa roztopily. Na veži nebolo bromozvodu.

Jubiläum. Dňa 30. júla slávil dobrovoľný hasičský spolok trnovský (liptovská stolica) 30-ročné jubiläum svojho jestvovania, z ktorej príležitosti odhalili podobizeň hlavného protektora spolku arcikniežaťa Jozefa. Skvostný obraz dostal spolok z príležitosti svojho jubiläuma od arcikniežaťa do daru.

Zákaz obchodu. Minister výučby a náboženstva nariadil, že štátne a obecné ľudové elementárne školy s učebnými knihami, poľahke s učebnými prostriedkami pod farchou disciplinárneho postupu nesmú kupčiť.

Zabité dieťa. V obci Štefanova (stolica prešporská) dňa 24. júna šlo 3-ročné dieťa cez lávku nad potokom. V prostredí lávky sa zvrtilo a padlo tak nešťastne na kamene v potoku, že sa hneď zabilo. — Rodičia dávajte pozor na svoje dietky!

Lapený falšovateľ peňazí. Zo Siófoku oznamujú, že tamojší žandári chytili jedného falšovateľa peňazí, ktorý už na viacerých miestach zamenil falšované stotkorunové bankovky.

Rozhodilo balón. Nedaleko mesta Hajduböszörmény ná tani Nagypród, ktorá je vlastnosťou árendátora Žigmunda Feketeho, minulé dni rozhodilo jeden vojenský balón. Nešťastiu padlo v obeť viac osôb: árendátor Žigmund Fekete, jeho slúžka Zuzanna Nagy, Michal Bálint a Juraj Sajtos už aj zomreli a viac osôb bolo nebezpečne ranené. Nešťastie sa udalo v piatok dňa 21. júna v noci. Árendátor Fekete zobudil sa na zvláštny hrmot, vyšiel na dvor, kde asi na 10—15 metrov od zeme videl obrovskú vzducholoď. Zprvu obdivoval balón, potom zobudil četaď, ktorá balón priviazala ku stromu. Z balóna valil sa zvláštny zápach; vzducholoď totiž na viac miestach sa pukla a cez tieto pukliny valil sa plyn. V tomto Fekete zbadal na balóne nápis. Ponevác bolo tma, rozkázal slúžke Zuzanne Nagy, aby niesla lampáš. Slúžka vysoko držala lampáš, aby árendátor mohol nápis prečítať. V tom sa udalo nešťastie. Od teploty, ktorú vydávala zo seba lampa vzducholoď rozhodilo. Vybuch bol tak silný, že okolostojacich hodilo o zem a nešťastníkom chytily sa šaty. Na hrmot zobudili sa aj obyvatelia susedných domov, ktorí hneď pospiechali na dvor Feketeho, kde našli sedem horiacich osôb. Rýchle postřhali z nich šaty. Od horiacich handier balóna chytila sa strecha jednej stodoly a čoskoro chylily sa plameňom všetky budovy na tani. O ratovaní nemohlo byť ani reči, lebo taňa je od mesta na 15 kilometrov a tak hasičia nevedeli zavčas vyrukovať a susedia opatrovali ranených. Škoda, zapríčinená ohňom, činí asi 8000 korún. Policia v meste Hajduböszörmény hneď zaviedla vyšetovanie. Policia a odborní znalci to ustálili, že balón na ceste dostal viac dier, cez ktoré sa plyn spojil s povetrím a tomuto možno pripísať ten veľký výbuch. Vzducholoď už v piatok dňa 21. júna ráno videli neďaleko Böszörményu. Obyvatelia tane chceli vzducholoď za visiace povrazy stiahnuť, čo sa im však nepodarilo. Árendátora Žigmunda Feketeho za veľkej účasti pochovali. Krem neho zomrel následkom svojich rán aj gazdovský sluha Juraj Sajtos a kočič Imrich Kiss. Na znak smútku na mestský dom vytýčili čiernu zástavu. Bezpochybne ustálené bolo, že balón bol jeden z Magdeburgu ušlý vojenský balón, s ktorým robili pokusy.

Namiesto cukru otravu. Z mesta Breslau (Nemecko) oznamujú, že manželka statkára Rankeva v Marienthali minulé dni robila pečivo a z omylu dala do cesta namiesto cukru otravy pre potkanov. Familia jediac z pečiva, ostala následkom toho zle. Rankeho žena už aj zomrela a šesť jej dietok je smrteľne nezdravé.

Zbraň v detských rukách. V obci Alsóbarbotyén (stolica Hunyad) 8-ročný Nikolaj Burlesk hral sa svojim miadším bratom Jankom na vojakov. Počas hry chlapec strhli zo steny pištol svojho otca. Janko stál oproti svojmu bratovi a rozkázal mu streliť. Nikolaj nevediac, že je pištol nabitá, vystrelil. Guľa vletela jeho mladšiemu bratovi Jankovi do srdca, tak že nešťastný chlapec mŕtvý klesol na zem. — Rodičia, pozor na zbraň!

Nový pravotár. Za našeho času sotva jest nemilšieho zamestnania nad pravotárstvo. Chudobný človek bársčokoľvek vystojí, len to nie, aby sa o ochranu ku pravotárovi obrátil. Samo sebou sa rozumie, že toto nie je bez príčiny. Dnes vždy viac a viac ubýva počet tých pravotárov, ktorí z oduševnenosti a nie z puhej špekulácie a dychtivosti za bohatstvom, práva ľudu by bránili. Práve preto tým vzácnejší je dobrý pravotár za našeho času. Takéhoto dobrého, za ľud oduševneného pravotára chceme odporúčať našim bratom. — Úradný orgán vrele odporúča kresťanským socialistom pravotára Gejzu Lakatoš, ktorý je predsedom družstva kresťanskosociálnych kruhov, a v minulé dni otvoril svoju kanceláriu v Budapešti (VIII., Mária-u. 11.). Za skvele vybavené učenie svoje je od Jeho Jasnosti s diamantovým prsteňom vyznačený, čo je pevnou zárukou jeho rozumnosti a obozretnosti. Doterajšie účinkovanie jeho nás poistuje, že bude — jačo jedon z najprvších kresťanských socialistov našich — neohrozeným obranom a zastupiteľom ľudu. Chudobný človek často máva jednu-druhú záležitosť v hlavnom meste Budapešti, nech sa tedy s celou dôverou obráti ku pánu pravotárovi Gejzovi Lakatošovi.

HOSPODÁRSTVO.

Sriadenie a udržiavanie spoločného pasenia

(Dokončenie.)

Veľmi dôležité je, aby rozumnejší hospodári aj v tom páde [pozdvihli svoje slovo v záujme spoločných pašienok, hoc sa ich spoločnosť aj netýka, lebo keď sa učenejší a vážnejší hospodári odvrátia od malých gazdov a nezaujmu sa za nich, tak nenie divu, že títo na seba zanechaní chudáci, k ničomu neprídu, jako to aj pri zanedbaní spoločných pašienok skusujeme. Pán minister síce postaral sa o to, aby okresní dozorcí dobytkárstva dali v každom páde radu a poučenie patričným hospodárom. Lenže takýchto dozorcov je ešte primálo, zato je potrebné, aby učenejší statkári podporovali a poučali malých hospodárov.

■ Dobré spravovanie spoločných pašienok je vec až veľmi dôležitá, a predca — ako sme to už spomenuli — je ona celkom zanedbaná, lebo nariadenie zákona nikto nepreviedol tak, ako to on nakladá. Chvala Bohu, už aj náš ľud nadobudnul tolko skusenosti, že tú zem, ktorú obrába, hnojom povážať treba, ale na to ani len nepomyslí, že lúky a pašienky tiež požadujú opateru. Preto nenie divu, že k vývinu spoločných pašienok. takrečeno od stolaťia nič sa nerobilo, preto sú oni plané, holé, neúrodné, suché, burinou a bodľáčim zarastené. Aká-taká

opatera popraví pašienky, burina vyhynie a rastie tam tráva, ktorá v lete nevyschne tak ľahko. Teda len zanedbalosť, neporiadok pri užívaní a neopatera znivočila pašienky, s čím zmenšil sa majetok malých hospodárov a obcí. Včul, keď vidíme, že hospodár z dobytkárstva má najväčší chosť, keď vidíme, že z toho osoh máme, keď statok cez celé leto na dobré pašienky vyháname, ľahko pochopíme, že aký význam má výš spomenuté nariadenie ministra orby straniva spoločného pasenia dobytky. V práci pána ministra každý hospodár mal by sa súčastniť, lebo len takto bude ona úspešná. Najväčšiu prácu dá právo pasenia, to jest ustálenie spôsobu užívania spoločných pašienok. Čo sa týka obecných pašienok, k týmto právo má každý obyvateľ obce, ktorý daň platí. Jestli je dobytku menej, ľahko je ustáľiť to, že koľko ho pašienok udrží, v protivnom páde ale otázne je, že kto má právo užívať pašienok v prvom rade? Vzorka pána ministra poučí obce, aby sa užívanie pašienok v tom pomere poistilo, v akom jednotliví obyvatelia prispejú k spoločným farchám, čo je celkom slušné a správne. Najlepšie je ale za užívanie obecných pašienok istú plácu určiť, za ktorú potom možno opatrovať a vydržať takéto pašienky. Minister narádza, aby z dôchodkov pašienok utvorila sa osobitná základina, ktorá len k vývinu dobytkárstva má slúžiť.

Pri kompossessorátnych pašienkoch ťažšie sa podarí určiť právo pasenia. V čas riadenia urbárčiny ustáľilo sa, že od každého urbárskeho a hoferskeho gruntu, kolká rozsiahlosť pašienku, alebo jaké právo pasenia prislúcha jednému a jednému. Lenže od toho času veľké zmeny sa postávaly v majetkoch, v urbárskych gruntoch a v uprávneniach pasenia dobytky. Nezbyva teda iné, len aby predstavenstvo obce na základe gruntovnej knihy, dľa skutočnej vlastnosti a dľa kúpnych listov zostavilo menoslov majiteľov, ktorí právo majú k pašienkom, a aby popísalo, aké právo prináleží jednému a jednému majiteľovi. Potvrdenie týchto popisov najlepšie bude na kompossessorátne valné shromaždenie ponechať, lebo však majitelia najlepšie vedia, komu a aké právo kde patrí. Jak by sa niekomu krivda stala, oproti nej u súdu treba zakročiť. Takto radí aj ministrova vzorka.

Určiť to, že ktorý majiteľ koľko kusov dobytky je oprávnený vyhnať na spoločnú pašienku, je najťažšia otázka. Po čom nasleduje vyznačenie pašienky pre druhy dobytky a v jakom rade má sa lichva na pašu vyhánaf; až keď sa toto všetko dobre prevedie, len v tom páde možno úfať, že hospodarske opatrovanie pašienok bude úspešné. V tomto ohlade ministerská vzorka dotyčno obecných a urbárskych pašienok nasledujúce nakladá:

Predstavenstvo obce povinné je starať sa o to, aby všetky rozsiahlosti spoločných pašienok vždy byly zarastené ku krmeniu dobytky potrebnou trávou. Jak by sa holotiny ukazovaly, nech ich dá s trávnyim semenom vysiať. Na takéto semenom vysiate pašienky dobytok vyhnať zakázané je dotiaľ, kým rastliny na nich dobre nezpevnjú.

Predstavenstvo obce povinné je plochy spoločných

pašienok v jaseňi, keď už pasenie prestane, dľa možnosti hneď dať ťažkými bránami pobrániť a na jar o štyri týždne prv, než by sa pasenie započalo, tiež ich dať pobrániť.

Osobytné musí predstavenstvo na to hľadať, aby na pašienkoch škodlivé rastliny, byliny, burina, bodľačie, blen, horčica, psie mlieko a podobné nešplechy sa nemnožily, z toho ohľadu musí dať pašienky z času na čas dôkladne vyčistiť.

Obecné predstavenstvo musí sa aj o to postarať, aby boli na pašienkach válovy, studne, tónisté miesta k odpočinku a šopy. Taktiež musí vyznačiť miesta, na ktorých neslobodno či zo zdravotného ohľadu, či pre inú príčinu pásť.

Vážna vec je určiť cenu, ktorá platí sa má od dobytku, ktorý na spoločné pašienky vyhánajú; kedy ju treba platiť; vyznačenie chotára pašienok, zostavenie dôchodkov a výdavkov, slovom spravovanie všetkých záležitostí základiny pašienok.

Dvanásť rokov pominulo, čo vyšiel XII. článok výš spomenutého zákona, za ten čas dokázalo sa, že v tomto ohľade je veľa činenia, a čo by to akú prácu koštovalo, otázka obecného pasenia musí prísť do poriadku, lebo neslobodno pašienky aj naďalej na vôľu statkárov ponechať. Preto nakladá spomenaté ministerské nariadenie, že administratívne výbory rad po rad povinné sú prečítať pravidlá (stanovy) spoločných pašienok a ich potvrdiť. Táto práca už aj zato bude ľahká, lebo vrchnosti zo svojej skúsenosti poznajú biedne postavenie pašienok. Ministrom vydané vzorky tiež poľahčie dozorňú prácu, ktorú za dva roky treba previesť. Istotne, jak tento termín rozumne použijú, výsledok nevystane, najmä tam, kde k pomoci malých hospodárov učenejší statkári prispeli. Poriadok musí byť!

Gazda.

DOPISY.

Veľké Bošany (stol. nitr.).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Krešťane».

V tej nádeji, že k povzbudeniu poslužím čteným čitateľom «Krešťana», v krátkosti podám zprávu o našich spolkoch. Doteraz účinkujú u nás v každom ohľade veľmi blahodarne tri spolky, menovite: úverkový spolok, potravný spolok a spolková mliečiareň.

Najprv sme založili úverkový spolok (špartassu). Tento spolok zmáha sa z roka na rok čím viacaj a je na veľký ošoh našemu obyvateľstvu, ako sa o tom z jeho

obchodnej zprávy každý presvedčiť môže. Podľa tejto zprávy mal náš úverkový spolok roku 1906. majetku 58.530 korún 26 halierov a poskytnul členom svojim 47.038 korún požičky na 6 a pol percenta. Máme pevnú nádej, že v najbližšom čase budú sa môcť požičky dávať na 6 percentov. Toto vlastne od samého obecnstva závisí, jestli totiž ono zanechá tie židovské banky a vo väčšom počte obráti sa ku svojemu vlastnému spolku, ktorého cieľom je napomáhanie biedneho stavu obyvateľstva a nie to, aby kapitál rástol a tak potom ústav bohatnul. Nuž ale myslím že už raz aj náš ľud precitne a zanechá židovské ústavy a bude sa pridržať toho hesla: «svoj k svojmu!»

Neskoršie sme založili zase potravný spolok (konsum). Ako blahonosne a pekne účinkoval tento náš potravný spolok počas minulého roku, to vysvitá z toho, že vykázal peňažných príjmov vyše 40.000 korún. Lež s týmto ešte nie sme celkom spokojní. Heslo: «svoj k svojmu» treba úplne pochopiť a uplatňovať v celom našom živote. Netreba svoje mozolne vyrobené haliere nosiť do židovských sklepov, kupovať u nepriateľov a tak samím na seba pliesť korbáč. To je klam a mam že žid predáva lacnejšie. Áno, tam sa rozprávajú sladké rečičky, robia sa špásy, žid ale medzi peknými a lichotivými rečičkami o pár dekov doista nás oklame! Teda pozor a nedávajte vaše mozolne a krvopotne vyrobené peniaze za ľahké a lichotivé reči! Kto ale tomu neverí, nech si u žida kúpený tovar doma odváži a presvedčí sa o tom sám na svoje vlastné oči! Lebo nech pováži každý aj to, že náš spolok, ktorý vo veľkom kupuje, nemôže dávať na škodu, a tým menej ten židovský sklepník, ktorý nie vo veľkom, ale v malom objednáva. A potom tovar v našom potravnom spolku je aj lepší, ako u žida.

Konečne ako tretí spolok založili sme spolkovú mliečiareň. Že tento spolok v krátkom čase nad všetko očakávanie pekne prekvitá, to vidieť z jeho zprávy, dľa ktorej roku 1906. prijalo sa mlieka 295.804 litrov; masla sa dorobilo 119 metrických centov 5975 kg.; odpredalo sa: mlieka, masla a syra za 53.109 korún 40 halierov.

Z krátkeho výkazu obchodného obratu týchto našich spolkov každý rozumný a nepredpojatý človek veľmi ľahko si vyrátať môže, koľké groše zošporovaly sa v kresťanských rukách a ak veľké dobrodenie sú tieto spolky pre každú obec, kde si ich založia! Preto čtení čitatelia «Krešťana», neprestávajte zakladať spolky! Lebo spolky tieto sú opravdovým požehnaním Božím pre naše kraje.

My v našej obci v budúcom čase ešte nasledujúce spolky ideme založiť: gazdovskú sypáreň, spolkovú jatku, spolkový hostinec, a čo je azda najšúrnejšie: «kresťanský sociálny spolok». Na tieto sa už prípravy robia a úfame, že o jejich založení čoskoro budeme sa môcť pochváliť et. čitateľom «Krešťana». Ďakujeme za uctievanie našim vodcom.

Pán Boh nám pomáhaj! *Krešťanský socialista.*

Križovany (Šariš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom oblúbenom «Krešťane».

Zaujímam to bude zaiste nielen náš katolícky národ v Šariši, lež i každého horlivého katolíka na Slovensku, keď v krátkosti opíšem, ako u nás od 15. do 24. júna odbavované byly sväté missie. Po celom Šariši veľmi pochvalne známi prevelební páni missionári P. Pavel Silvester a P. Ondrej Csambál z rádu Jezuitov vzali na seba tú veľkú a ťažkú prácu, že ľud náš v kázňach a naučeníach, ktoré nikdy nezabudneme, posilňovali v našej svätej viere, povzbudzovali k dobrému, tešili v križoch a trápeniach všedného života a neunavným udeľovaním sviatostí otvárali všetkým bohaté pramene milosti, bez ktorých nielo blahoslavenstva na tomto svete a spasenia vo večnosti. Nemožno nám je za tieto veľké dobrodenia jednoduchými slovami našu radosť vyjaviť a vysloviť naše srdečné vďaky neunavným pátrom missionárom i prosíme preto otca nebeského, aby im všetko hojne odplatil ráčil.

Čas, v ktorom sa sväté missie odbavovali, bol práve príhodný a národ celej obce a susedných dedín usilovne slyšal sv. kázne a naučenia a kto len stihol očistil každý svoje srdce sviatosťou pokánia a nesčíslni pristúpili ku svätému prijímaniu.

Sväté missie zakončily sa s peknou processiou a posvätením missionárskeho kríža. Nikdy nebolo toľko národu vidno v Križovanoch, ako pri tejto pobožnosti. Po záverečnej kázni horko sme sa lúčili s prevelebnými pápmi missionármi. Ľudia horko plakali, najmä ako sa odobierali od prevelebného pána P. Silvestra, ktorý je po celom okolí známy, bo na našich stranách držal už vyše 100 svätých misií. Keď teda prehorlivým pánom missionárom opakujeme naše vďaky, srdečne ďakujeme i veľazaslúženému našemu pánu dekanovi a farárovi Matiašovi Szallay, že svojou obetovavosťou a starostlivosťou o spasenie svojich verných ovečiek prichystal nám tieto sväté missie. Nech mu Pán Boh dobrý bude odmena.

Šarišan.

Budapešť.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krešťane».

Valné shromaždenie Budapešťianskeho Katolíckeho Delníckeho Kruhu. Budapešťiansky Katolícky Delnícky Kruh vydržoval dňa 23. júna valné shromaždenie. Členovia sišli sa už okolo 4. hod. do miestnosti spolku, odkiaľ tiahli pochodom do jozefovského chrámu na slávnostné «Veni Sancte». O 6. hodine zahájil shromaždenie predseda dr. Wágner. Potom kaplán sväto-ondrejský dr. Žiška povedal dlhšiu reč, v ktorej povzbudzoval členov spolku, aby miestnosť spolkovú pilne navštevovali, medzi sebou stále styky udržiavali a aby sa usilovali

čím viac členov získal medzi známymi. Potom podpredseda Janík v dlhej reči prehovoril o cieľoch Katolíckeho Delníckeho Kruhu. Nasledovalo prečítanie a odobrenie účtov. Spolok obetoval dľa svojich síl na oltárne ciele a položil veniec na rakvy svojich bývalých zosnulých členov. V peknom počte shromaždivší sa členovia spolku na návrh predsedu odhlasovali pokladníkovi vďaka za jeho svedomitú účinkovanie v prospech spolku. Podobným spôsobom vyslovilo shromaždenie vďaka správe spolku. Nasledovala voľba novej správy. Voľbu viedol čestný predseda Žiška. Do výboru vyvolení boli: Ján Krajčí, Michal Krajčí, Jozef Kupčuliak, Franc Trnka, Ján Durai, Anton Tomka, Adalbert Malec, Ján Kaprál, Adolf Rösler, Ferdinand Verosta. Za náhradníkov sú vyvolení: Jozef Božek, Anton Branický, Jozef Mohai, Ondrej Klozik. Pred voľbou hlásil sa ku slovu istý Kustra, náhončí «Slovenského Týždenníka», ktorý známy je aj zo svojho smutného dejstvovania vo Zvolenskej. Tak nejapne rozprával, ba búchal do sveta, že vyvolal svojou rečou všeobecnú nevolu. Predseda a čestný predseda mali dosť roboty, aby rozčulenie aspoň trochu utišili. Podpredseda Janík, ktorého veľkou väčšinou hlasov opäť zvolili. následkom Kustrových búchanín nechcel podpredsedníctvo prijať, podobne aj viac starých výborníkov, ktorí si za spolok veľké zásluhy získali. A bolo počuť veľmi rozhorčené poznámky na Kustru, ktorý bol knihovníkom spolku a knihovňu nechal v tom najväčšom neporiadku, hodil jednoducho kľúče o zem a šiel s pánom bohom. Teraz prišiel na shromaždenie rozdrapovať sa a málo chýbalo, že celý spolok nerozbit. — Kustra za lepšie uznal zmiznúť.

Ináč shromaždenie spolku bolo vážne, z tvári členov vidno bolo, že sa za ciele spolku oduševňujú. Novozvolená správa spolku zaiste vykoná všetko možné, aby spolok ešte do väčšieho rozkvetu privedla.

Prítomný.

K našemu vyobrazeniu.

Obraz terajšieho čísla predstavuje nám do piesku zakopané deti. Čo sú to za deti a prečo ich zakopali do piesku? Sú to úbohé deti, ktoré kúpili ľudia, čo kupčia s otrokami a ktoré ochorely na púšti. Na tej veľkej púšti nielo ľadu ani chladného miesta k zastaveniu horúčosti chorého dieťaťa, zakopú ho preto do piesku, aby sa ochladilo. Lenže tento liek neosoží veľa, bo z pomedzi desiatich chorých detí zomre obyčajne osem.

Spisy redakcii zaslané.

Dennica. Ženský a rodinný list pre poučenie a zábavu. Redaktorka Terezia Vansová. Vychádza každý mesiac raz. Na rok predpláca sa 3 koruny. Do Nemecka 4 koruny. Do Ruska 2 ruble. Pre Ameriku 1 dollár. Pre ostatné cudzozemsko 5 korun. — Vydáva Fr. Votruba v Pešti (Budapest, VIII., Rákóczi-tér 3.), kam sa majú predplatky zasielať.

Naše Noviny. Kresťansko-sociálny politický časopis. Vychádza každú druhú sobotu na šesť stranách. Zodpovedný redaktor Arnold Bobok. Vydavateľ Baňsko-Bystrický kresť. robotnícky spolok. Predplatná cena na celý rok 2 koruny 80 hal., na pol roka 2 kor. 40 hal., na štvrt roka 70 halierov. Jednotlivé číslo v mieste 8 hal. Na vidieku 10 hal. Predplatky zaslať treba na túto adresu: «Naše Noviny», Besztercebánya (Zólyomm). Wesselényi-u.

Môj Jožko. Veselohra v 3. dejstvách. Napísala Terézia Vansová. Dostať v knihtlačiarňi Klimeš a Pivko v Lipt. Sv. Mikuláši. Cena 60 halierov.

Zábavná Čítanka. Vydal «Spolok sv. Adalberta» (Vojtecha) v Trnave. Dosiaľ vyšly nasledujúce sošity:

Sošit 1. *Rozprávka z Poľany.* Napísal A. B.

Sošit 2. *Láska.* Povest. Dľa nemeckej pôvodiny podáva Martin Kollár.

Sošit 3. *Obrázky z hôr.* Napísal Fr. Urbánek.

Sošit 4. *Keď sa panstvo mení.* (Pôvodná poviestka z Hornej Trenčianskej.) — *Janko.* Poviedka Bohumila Brodského. — *Gazdičko.* (Dľa J. M. Kaličáka.) Podáva A. B.

Sošit 5. *Za čo sa ľudia súdia?* Dľa J. J. rozpráva Bielohorský.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny

na pol roka 2 koruny

na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Odkazy redakcie.

P. M. Cs. L. Ďakujeme. Uverejníme.

P. S. St. Privigye. Toho roku neprídete ku nám? Je u nás pekne, teplo. Mohol by ste sa prísť trochu zohriať.

Zvedavý. Nagyszombat. Keď už všetko chcete vedieť, nuž vám dávame na vedomie, že nie koalícia kysne, ako to socialdemokratický «Týždenník» píše, lež kysne ozaj strana národnárska. Skyčák nemá šťastia s jeho redaktormi; agent «Týždenníka» chodí po dedinách a nahovára ľuďom, aby len «Týždenníka» držali, nepredplácali skalické noviny, bo tie vraj, ako on ho-

vorí, istotne zaniknú. Kysne to teda v tej národnárskej strane, ešte sú ani nie veľké horúčosti a už tam smrdí, čože bude, keď prídu «psie dni».

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 2. júla.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov. Pšenica: tiská K 19'55—20'85, peštianska K 19'35—20'50, stolno-belehradská Kor. 19'45—20'35, banátska K 19'05—20'05. — Raž: K 15'45—15'80. — Jačmeň: na krm K 13'80—14'40. — Ovos: prvotriedny 15'75—16'00, druhotriedny 15'35—15'70. — Kukurica: K 11'70—11'95. Repica: K ————. — Proso: K 10'00—10'50.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	31'90	30'90	29'70	28'70	27'50	26'00	25'00
			č.	7	7 ¹ / ₂	8	
			K	23'20	21'20	15'40	

Drobné otruby: K 11'80, hrubé K 11'80.

Ďateľinové semä: lucerna (prima) K 92'00 do 120'00 za 120 kilogr.; ďateľina K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4'00—4'40, žlté K 4'60—5'00 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 18'50—19'50, tarkavá K 18'00—18'50. — Hrach lúpaný: K 24'00 do 42'—. — Šošovica, veľká čistá: K 74'00—82'00. — Kozopné semä: K 25'75—27'00. — Lanové semä: prima K ————. — Rasca (kmín): 87'00—89'—. — Mak: K 86'00—88'—. — Ladník: K ————. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 76'00 do 77'50, kockový K 78'50—79'50, žltý K 77'00—77'50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 41'00, fiumánsky White-Star (***) K 34'00 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 26'50—27'00, bosenský K 46'50 do 47'00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 30'00—30'50, srbské (100 kusové) K 29'00—30'00.

Sviňská masť: budapeštianska K 152'00—153'00.

Slanina: vidiecka K 000'00—000'00, mestská 4 kusová K 128'00—129'00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odaný vo veľkom K 153'00 do 158'00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 48'00—48'50.

Vajcia: prima uhorské K 62—63, podlejšie K 60 do 61 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2'00—2'10, k vareniu K 1'00—1'20, syr 10—12 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 6—10; kurence k smaženiu K 1'40—1'60, kurence k pečeniu K 2'20—2'30, sliepky na polievku K 3'20—4'00 za jeden pár.

Francková : zvláštnosť :**„Perlové žito“**

jest najlepšia obilná káva,
silnej vône,
v chuti zrnkovej káve podobná,
vzhľadne zaobalenie,
čisté výroby

Pečlivú prípravu zaručuje:

Henrika Francka synova.

Malá dávka pravej : Franckovej :
prilohy ku káve

dodáva „perlovej žitnej káve“
plnejšiu chuť,
krásnu zlatohnedú barvu!

Pravá

len s touto
ochrannou
známkou :

a s

menom

Franck

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa**Budapest, VI., Gyár-u. 28.**

(Staré číslo domu VI., Gyár-utca 50. č.)

Odporuča pri úplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným
špodníkom, taktiež**elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe**
s dvojím vystrojením ku čisteniu.**!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!****!!! Jedina novota !!!****!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!**

Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako : parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatim atď.

O nedostýžiteľnej zvláštnosti týchto strojov pogaťa zpravy : P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-kradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Žiadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrázov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov. — Svajcarsko pôvodný systém Roskopf patent K 5, Registrované oreli. Roskopf nikel remontoar K 7.

I. hodinová fabrika cis a k. dvorný doposielabel

Hans Konrád Brůx No. 400 (Česko.)

*Posrite moje tlsté lica, lica -
a som malý chlapec predra,
to len - ktorá duša by sa nactala :
„Kathreinerova Kneipp - sladová
káva“ žicinila!*

Opravdová je
len v originálnych
balíčkoch s menom
Kathreiner.

Tá silná bôbková
káva nemá sa piť
bez nemišania!

**Kathreinerova Kneipp
sladová káva**

sa jedine dokázala
za najlepší dôdavok,
ktorý ľahko
stravuje,
posilňuje a
zdravou
činí krv.

Deti
sa majú len na
Kathreinerovú
navykať.

Stefan Kucharek

stolarsky majster v Žiline (Zsolna) vyznačený na viacej výstavách, shotovuje všetky izbenné náradia, kostolné zariadenia, oltáre, lavice atď.; do kaviarne biliardy a ine stolarske práce dľa kresby.

**Oznamí prijíma
administracia****„Krestan“**

■ ■ Budapest, ■ ■

Szentkirályi-u. 28.**Na predaj!**

Mlyn s vodopadom 6. metrov. Viňútrajšie zariadenie : stolica pardubieska, stolica valcov čis lo 0a na novo riflované, k tomu cilinder s 2. samovýfahmi, jeden pár slovenských kameňov a čo k tomu patri tiež so slobodným vodným právom. K tomu sú stavania : dve izby, komora a maštal. — Nemovitosti : pred domom jedna štvrtka zeme nedaľko v poli 3 štvrtky spolu asi pol hona. Melivo ľudia sami dovážajú. Mlyn má vnútri koleso železné s drevenými zubami, veľké 14 šúchov. Voda je istá. Kúpna cena 4000 a 400 korún dľa dohodnutia. Na dotazy ochotne dá odpoveď **Štefan Angyel** mlynár v Krtócz.

Prijmem

troch strojvedúcich (mášinistov) do mlatby, môžu byť aj skúšani kuriči, ktorí sa v mlatbe dobre vyznajú Kováčskych, zamočnických pomocníkov za kuričov. — Plat dľa dohovoru. Ďalej silnejších chlapcov za učňov.

Anton Daubner,
dorabateľ rolnických strojov v
Prievidzi (Prívigye).

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 12 kor.
Biele mäkké jak páper 18 kor. — 24 kor.
Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti výnimkou dovolenjestli sa poštové útraty vynahradia. — **Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135** (pošta Pilsen Cechy.)